

מיכתב לראשי העירייה: 22.3.49

זה קרה

(המשך מעמוד 15)

משק הקשישים. הילדים הופנו למקור מות אחרים. הם ניצלו. ארבעת הרוגי מעגן היו חברים קשישים. יעקב ינאי, או בחופשה מהצבא, היום יו"ר רשות הגנים הלאומיים, היה בין משתתפי העצרת. "סדי קולק, אהוד אבריאלי ומשה פרלמן עברו ררך ביתי בצהלה. נסענו ביתד למעגן. היה יום חם. הם איחרו. כאנו לשם עם כרטיסים מסומנים. התברר שהמקומות שלנו כבר תפוסים. התיישבנו מאחור. כך ניצלנו. אילו היינו יושבים באחת מהשורות הראשונות, היינו נהרגים", הוא אומר. זיכרון אחד נחרט במוחו, אינו מרפה גם היום. "יונה כסה הביט כאשתו במבט הלום. הוא חפן את פניו בכפות ידיו וקרא שוב ושוב: הנה ציפורה! הנה הציפורה! אשתו, ציפורה, נפגעה בראש".

יונה כסה נפטר לפני שלוש שנים, בגיל 80. חמש שנים אחרי מות אשתו נשא לאשה את כרמלה רון ועקר לתל-אביב.

בנו, צבי כסה, או חקלאי בן 24 בקבוצת-שילר, היום מנהל חברה ליי-עוץ ניהולי: "אשתי, נורית, ואני צפינו כסרט באמפייתאטרון של קבוצת-שיר-לר. פתאום מישוהו צעק: להפסיק את הסרט! קרה אסון! נורית ואני נלקחנו למזכירות. היו שמועות רבות.

"איש לא ידע מה קרה ואי-אפשר היה להשיג את עמק-הירדן. קווי הטי-לפון היו עמוסים. התקשרתי עם פינחס לבון, שהיה אז שר-הביטחון. הוא התקשר למעגן. כך נודע לנו שאמי נהרגה ואביה של נורית, אליק שומרוני, מד כיר קיבוץ אפיקים, פצוע קשה.

מאוחר יותר נודע לנו שכנף-המד טוס פגעה בחוהו של אליק, בראשה של אמי, וחלפה כמה סנטימטרים מעל לראשי אמה של נורית ואבי.

למחרת נערכה הלוויית אמי. מיד אחר-כך נסענו לבקר את אליק בט-בריה. הוא היה מחוסר-הכרה. לעיתים שבה אליו הכרתו. כל הזמן הוא צעק: אין בי תמוס! פצעיו היו פנימיים. הזעיקו למיטתו את טובי הרופאים, אולם לא הצליחו להצילו. היום כבר יודעים איך לרפא פציעות מהסוג הזה."

איגרת של מי?

הלווייתיהם של ההרוגים היו המוניות, נרגשות מאוד. ועומד לו מן הצד חבריהמשק מנחם דנציג, נכתב במעורב על ההלווייה במעגן, ופניו שחורים כשולי הקדירה. אתמול נשא את דברי הפתיחה התגיגיים בט-כס, והיום יסיים כדבריהספר. במשך חודשים רבים אחר-כך התי-אכלה הארץ על הרוגי האסון. שוב ושוב תיארו העיתונים את התאונה, בכל פעם נמצאו זוויות-סיקור חדשות, מועזות יותר.

השוואה הממחישה את רוח הימים ההם: בדיוק ארבעה חודשים אחרי התי-אונה במעגן התנגס אוטובוס, שהסיע פועלים ממעברת כורדאני לחיפה, בר-כת נוסעים. 11 מתושבי המעברה נהרגו. 26 נפצעו. התאונה היא נש-כחה מהר. שלושה ימים אחר-כך לא היתה בעיתונים אף לא מילה אחת על מה שקרה בכורדאני.

חיהים של עולים חדשים, קשייזים, לא היו כה משמעותיים כחיהים של 17 מנכבדיהשוב.

אחרי האסון בכורדאני לא מונתה ועדת-חקירה. מנהל משרד-התחבורה הסתפק בהגשת דו"ח חפון, שתיאר את האירוע.

לא כך בעיקבות התאונה במעגן. שבוע ימים אחרי האסון החלה ועדת-החקירה בעבודתה. שלוש חברי הווי-עדה — ח"כ יוהר הררי, אלוף-מישנה יצחק פונדק ועימנואל צור, מנהל הגאון לתעופה אווירית — גברו עשרות עדויות במשך חודש ימים.

מהומה אופיינית, שבה כל אחד סומך על עצמו ומטיל את האשמה על האחרים, התגלתה בעדויות. מנהל לישכת-הנשיא, עימנואל סיל-בר, אמר כי רק יום לפני הטסס נודע לו

לכ' סר י. רוקח, ראש עיריית תל-אביב

תל - אביב, 22.3.49

אנו, ח"מ, אנשי תרבות ואמנות, כגון: שחקנים, סופרים ועיתונאי הארץ והו"ל, עובדי הרדיו וכיוצ"ב לסוגיהם, - בהם רבים שמלאכתם בהכרח נגזרת לאחר חצות בלילה, ולשם מנוחתם ועניניהם צריכים לסקום של ועוד חברים וסעודת לב, בשעות של אחר חצות, - באים בזה אל העירייה בבקשה מוצדקת ליחד לנו בקפה "כסית", רח' דיזנגוף, 117, כתל-אביב, (שאינו רק בית קפה, אלא, גם בית ועד לנו) סקום לתכלית זו;

בקשתנו היא, איפוא, לתת לבית הקפה "כסית" רשות מיוחדת להיות פתוח בשבילנו עד שעה 2 לפחות, כי בקשה זו היא מחויבת מציאותנו הסקצועית, והגנו לצניין, שזכות זו, למסעה, היתה נתנת עד כה לקפה "כסית", סן הסעונים הנ"ל, זה סכסה שנים, ואנו כטוחים שלא תיטנע גם להבא;

אנך, אף בשאר ארצות מחוקנות ניתנת זכות כזאת לבאי קפה מסויסים

1000 זה;

Benjamin Goriely
Peru

3 יוני 1949
לראש עיריית תל-אביב
מאת בנ-גוריהל
פיר

א.א. ק. 20120101
א.א. גוריהל

בצלאל לונדון, "המטאטא"; קרמניק; אלכסנדר אוריה בוסקוביץ, קומפוזיטור; מירון סימה, צייר; שלמה טנאי, "הארץ"; צבי רוזנצווייג; י' מ' ניימן, "דבר", "דבר השבוע"; יעקוב כנעני, "אוהל"; רפאל אליעזר, "על המישמר", משורר; א' הפניני; משה שמיר, סופר; ב' גוריאלי, עיתונאי-חיו"ל; יחזקאל פינברג, "הבימה"; ייגאל מוססונו, סופר; אשר נהור, "ידיעות אחרונות"; שמואל פרידמן, "הבימה".

אף שכמה מן החותמים היו גם בעלי מיק"צועות אחרים, הושם ברשימה דגש על עיסוקי-הלילה שלהם. כמה מן החותמים אינם זכורים כיום, ואין יודעים מי היו ומה היה עיסוקם. מבין 40 החותמים, 11 עודם בחיים, ולגבי שניים-שלושה אין יודעים מה עלה בגורלם.

רים שנתנו לעצמם: חנה רובינא, "הבימה"; זאב יוסקוביץ (יוסיפו); אלכסנדר יהלומי, מישחק; שמואל סגל, "הבימה"; משה הלוי, "אוהל"; יוסף פסובסקי (מילוא), "התיאטרון הקאמרי"; אברהם שלונסקי, משורר, עורך ספרותי של "על המישמר"; ישראל זמורה, מבקר "הארץ"; דויד הנגבי, עורך "סיפריית פועלים"; בן חיים, "הבימה"; יהושע בר-יוסף, עיתון "דבר", סופר; ברוך אגדתי, צייר; רות שפירא, "קול ישראל"; דויד הנדלר, צייר; חיים גליקסברג, צייר; יחיאל קרויז, צייר; שמואל גישר, מישחק; מרדכי זעירא, קומפוזיטור; רפאל קלצקין, "הבימה"; שלמה בר-שביט, "הבימה"; ד"ר יעקוב הורביץ, "הארץ", סופר; שמואל רודנסקי, "המטאטא"; פינחס אברמוביץ;